

Τομέας Υγείας Πρόνοιας και Ευεξίας

Τάξη: Γ΄

Μάθημα: Υγιεινή – 4^ο κεφάλαιο: Επιδημιολογία – Νοσήματα

Ενότητες: 4.1. Γενικά – 4.2. Τα λοιμώδη νοσήματα – 4.4. Χαρακτηριστικά λοιμωδών νοσημάτων – 4.5. Τρόποι μετάδοσης

4.1. Γενικά

Επιδημιολογία είναι η επιστήμη που:

ο **Μελετά**

1. Τα αίτια

2. Τη συχνότητα

Όλων των νοσημάτων

ο **Ερευνά** τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την κατανομή των νοσημάτων

ο **Υποδεικνύει** μέτρα πρόληψης

Επιδημιολογία

ο **Παλαιότερα:** αφορούσε τα λοιμώδη νοσήματα

ο **Σήμερα:** περιλαμβάνει **κάθε κατάσταση** που συμβάλει στην αύξηση ενός νοσήματος (ανεξαρτήτως αιτιολογίας)

Επιδημία	Πανδημία	Ενδημία
Αυξημένη συχνότητα μιας νόσου σε	Εξάπλωση της επιδημίας σε	Η λοίμωξη παραμένει για
Μικρό χρονικό διάστημα σε	Χώρες και Ηπείρους	Μεγάλο χρονικό διάστημα σε
Συγκεκριμένο πληθυσμό		Ένα πληθυσμό με
Ξεκινά από μια κοινότητα και επεκτείνεται σε όλη τη χώρα		Σταθερή επίπτωση και επιπολασμό
		Αριθμός νέων κρουσμάτων νόσου σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα Σύνολο κρουσμάτων νόσου σε δεδομένη χρονική στιγμή

Επιδημία: αυξημένη συχνότητα νόσου (λοιμώδους)

- σε μικρό χρονικό διάστημα
- σε συγκεκριμένο πληθυσμό
- που ξεκινώντας από **μικρή κοινότητα** εξαπλώνεται σ' ολόκληρη τη χώρα

Επιδημική έκρηξη: ξαφνική εμφάνιση **επιδημίας** σε **μικρό χρονικό διάστημα** (τροφική δηλητηρίαση)

Πανδημία: εξάπλωση **επιδημίας** σε άλλες χώρες και Ηπείρους

Ενδημία: όταν η λοίμωξη παραμένει για **μεγάλο χρονικό διάστημα** σ' ένα πληθυσμό με **σταθερή επίπτωση** και **επιπολασμό**

Επίπτωση: αριθμός **νέων κρουσμάτων** νόσου που εμφανίζεται σε **συγκεκριμένο χρονικό διάστημα**

Επιπολασμός: **σύνολο κρουσμάτων** (παλαιών και νέων) σε μια **δεδομένη χρονική στιγμή** (σαν φωτογραφία)

Πληθυσμιακή ανοσία: ποσοστό ατόμων στον πληθυσμό που έχουν ανοσία

4.2. Λοιμώδη νοσήματα ή μεταδοτικά νοσήματα

Ορισμός: τα νοσήματα που οφείλονται σε **ζωντανούς λοιμογόνους παράγοντες** ή στα **τοξικά τους προϊόντα**

Λοιμογόνοι παράγοντες: ιοί, βακτήρια, χλαμύδια, παράσιτα κ.ά

Μετάδοση:

1. **Άμεσα:** από μολυσμένο άνθρωπο ή ζώο
2. **Έμμεσα:** με παρεμβολή διαβιβαστή ή μέσω μολυσμένων αντικειμένων

Προϋποθέσεις εμφάνισης λοιμώδους νοσήματος

1. Να υπάρχει πηγή μόλυνσης
2. Να υπάρχει μέσον, οδός μεταφοράς
3. Να υπάρχει ευπαθής πληθυσμός

Καταπολέμηση λοιμωδών νοσημάτων με:

1. **Εξουδετέρωση** ή **μείωση πηγής** μόλυνσης (**δύσκολα** επιτεύξιμο)
2. **Έλεγχο μέσων** μεταφοράς λοιμογόνων παραγόντων (**ευκολότερα** – εξαίρεση λοιμώδη που μεταδίδονται μέσω αέρα)
3. **Ανοσοποίηση** πληθυσμού – εμβολιασμός (ο πλέον **αποτελεσματικότερος** τρόπος)

Προϋποθέσεις εμφάνισης λοιμώδους νοσήματος:	Καταπολέμηση λοιμώδους νοσήματος με:
Να υπάρχει πηγή μόλυνσης →	Εξουδετέρωση ή μείωση πηγής μόλυνσης (δύσκολα επιτεύξιμο)
Να υπάρχει μέσο, οδός μεταφοράς →	Έλεγχο μέσων μεταφοράς λοιμογόνων παραγόντων (ευκολότερα – εξαίρεση λοιμώδη που μεταδίδονται μέσω αέρα)
Να υπάρχει ευπαθής πληθυσμός →	Ανοσοποίηση πληθυσμού – εμβολιασμός (ο πλέον αποτελεσματικότερος τρόπος)

Σε εμφάνιση λοιμώδους νοσήματος γίνεται Επιδημιολογική μελέτη:

Καταγράφονται	Μελετώνται
1. Ημερομηνία εμφάνισης νόσου	1. Χρόνος επώασης
2. Τόπος	2. Τρόπος μετάδοσης
3. Ηλικία	
4. Φύλο ασθενών	

Σκοπός: η εύρεση της **αιτίας** και η **πηγή** της **μόλυνσης**

Απομόνωση:

- περιορισμός της επαφής του ασθενή με το περιβάλλον – όταν η μεταδοτικότητα της νόσου είναι μεγάλη.
- Σε νοσοκομείο και σπίτι
- Πρόληψη διασποράς νόσου
- Προστασία των ίδιων των ασθενών από μικρόβια

Προστατευτικές προφυλάξεις:

- Σε ασθενείς λόγω της μεγάλης **ευαισθησίας** που εμφανίζουν στις **λοιμώξεις** (μετά από μεταμόσχευση μυελού των οστών, σε ανοσοκαταστολή από χημειοθεραπεία)

Υποχρεωτική δήλωση

- **Σκοπός** η καταπολέμηση των επιδημικών νοσημάτων
- Υποβάλλεται στην τοπική υγειονομική υπηρεσία ή αστυνομική αρχή

- **Υποχρεωτική:** Διεθνής δήλωση των νοσημάτων **χολέρα, πανώλη, ευλογιά, κίτρινος πυρετός**

Απολύμανση

- **Μείωση** παθογόνων μικροβίων από το **σώμα** και το **χώρο** (επιφάνειες, αντικείμενα, έπιπλα, εργαλεία, δάπεδα, τοίχοι) για να μην προκαλέσουν λοίμωξη

4.4. Χαρακτηριστικά Λοιμωδών Νοσημάτων

Κύριο χαρακτηριστικό:

- ✓ **Μετάδοση μικροοργανισμού** με αποτέλεσμα να αρρωσταίνουν **πολλοί άνθρωποι** σε **μικρό χρονικό διάστημα** και να υπάρχει μικρή ή μεγάλη **επιδημία**

Διαδικασία λοιμωδών νοσημάτων:

1. **Μόλυνση:** είσοδος μικροοργανισμών στον οργανισμό
2. **Χρόνος επώασης (λίγες μέρες ή μήνες):** περίοδος από την είσοδο του μικροοργανισμού μέχρι και την εμφάνιση συμπτωμάτων
3. **Λοίμωξη (ημέρες, μήνες, χρόνια):** πολλαπλασιασμός μικροοργανισμών στον οργανισμό με συνέπεια την εμφάνιση συμπτωμάτων
4. **Θεραπεία ή θάνατος**

4.5. Τρόποι μετάδοσης

Άμεση μετάδοση	Έμμεση μετάδοση
Μεταφορά μικροοργανισμού άμεσα Χωρίς παρεμβολή	Μεταφορά μικροοργανισμού έμμεσα Παρεμβολή ξενιστή (έντομο) ή οχήματος (νερό, αέρας)
1. Άμεση επαφή – συνουσία, φιλί	1. Όχημα: νερό, γάλα, τρόφιμα, είδη προσωπικής χρήσης
2. Σταγονίδια – φτέρνισμα, βήχας	2. Ξενιστές – συνήθως έντομα
3. Άμεση επαφή ατόμου με μικροοργανισμούς του ελεύθερου περιβάλλοντος	3. Αέρα: σκόνη – πυρήνες σταγονιδίων
4. Δάγκωμα	